

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

6. An, & qualiter elidatur vis illius clausulæ: seu præmisso, seu alio quismodo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

latorum non facillè admitti solet dicta clausula, cadens in provisionibus Apostolicis. C. Luca, de benef. d. 37. n. 21. quamvis contrarium teneat Garc. p. 11. c. 1. n. 75. dicens verius esse, Episcopos & alios collatores posse in suis provisionibus uti dictâ clausulâ quovis modo, ut omnis modus, quo possunt conferre, contineatur; cum non inveniatur prohibitum, citatque pro hoc Franc. in c. susceptum. n. 10. Cosmam. in pragm. sanctâ, tit. de causis. v. alio quovis modo. Pureum. decis. 181. l. 3. Rebuff. in addition. recent. n. 16. & c. idemque ait habere Lap. alleg. 78. n. 14. de patronis, addit etiam Garc. num. 76. verius esse, quod collatores Papâ in inferioribus possint conferre, vacationis modo non expresso, & habere modum vacationis per expresso; citat pro hoc Rebuffum in concordatis, tit. forma mandati. v. innodatus. de Electoribus. & conf. 73. vide, quæ hanc in rem dicuntur ab eodem Garc. n. 77. & 78.

Quæstio 6. An, & qualiter elidatur vis dictæ clausulæ: seu præmissio, seu alio quovis modo vacet?

1. **R**espondeo primò: hæc clausula, etsi, ut dictum, comprehendat omnem modum vacandi ex persona expressa; non tamen comprehendit modum ullum vacandi ex alia persona non expressa, nisi addatur: aut ex alterius cujuscunque persona vacet. Chok. l. c. Garc. l. c. n. 22. citans Mand. ad reg. 19. q. 17. n. 4. & conf. 4. n. 17. Nav. in c. si quando, de rescrip. excep. 2. n. 3. Menoch. ubi supra n. 107. & 122. Paris. de rescrip. l. 8. q. 7. n. 65. addit tamen Garc. n. 23. contrarium, nempe quod dicta clausula propter verbum vacet comprehendat quoque modum vacandi ex alterius persona non expressa, & pro hoc citat Mohed. decis. 2. de Offic. deleg. n. 2. Paris. ubi ante n. 126. Idem sentire videtur Lott. l. c. n. 66.

2. Secundò: dictâ clausulâ comprehenditur solum modus omnis vacandi de præsentis, non autem de futuro. Garc. n. 25. citans Mand. cit. q. 17. n. 13. Caputaq. decis. 256. p. 2. Paris. ubi ante, n. 133. contra Sarnens. ad reg. de infirmis. q. 34.

3. Tertio: si datus fuit dispositivè certus modus vacandi, vi dictæ clausulæ non venit alius, sed ea restringenda ad istum modum, ita ut ad validitatem gratiæ in alio modo vacationis non suffragetur, & impetrans non possit capere ex aliis modis vacantia. Barb. l. c. n. 79. Lott. l. c. n. 65. citantes Casar. de Grass. decis. 14. de præb. n. 8. Garc. l. c. n. 34. juxta decis. Rotæ in Callagur. Theauraria. 11. Januarii. 1578.

4. Quarto vis illius clausulæ manet elisa ex contraria forma literarum, dum in illis Papa restringit gratiam ad unum aliquem certum modum vacandi. Lott. loc. cit. n. 64. contra Simonet. de rescrip. q. 61. n. 4. adeò, ut hac in re nihil attentius consideretur, quam forma ipsa literarum in restringenda vel amplianda hujusmodi clausula: quia sicut in impetrationibus certo modo consuevit restringi, seu elidi per dispositionem, ita in aliis consuevit ampliari, non solum respectu modi, sed etiam personæ, & effectus resultantis ex vacatione expressa Lott. n. 66. operaturque ampliatio hæc in tota sua activitate, nisi vitium intrinsicum habeat; quia videlicet per dolum vel fraudem fuit extorta contra intentionem Papæ, quod tunc arguitur, ubi modus expressus omni modo est falsus; quippe hoc casu, ne proprius dolum impetranti patrocinetur, tota gratia corruit. Lott. n. 67. siquidem hujus clausulæ

usus non fuit excogitatus ad fovendâ malitiam & fraudem, sed ad excusandâ simplicitatem, & probabilem credulitatem ex communi reputatione, quando non potest dici profusus falsum id, quod narratum fuit, si aliquo primordio veritatis nitatur. Lott. n. 68. & 69. citans Barb. in Collect. ad c. susceptum. n. 14. & Riccium in Collect. 355. ad finem definit. 4. n. 9. Hinc jam non licet provisio, dum arctatur justificare gratiam, vi hujusmodi clausulæ recurrere ad quemcunque vult vacationis modum, sed tunc demum, ubi justificavit saltem de facto modum narratum; quia ubi vacatio narrata non apparet justificata, saltem de facto, gratia est obreptitia, ac proinde frustra tunc recurritur ad clausulas ei infertas, quæ cum ipsa corruunt. Lott. n. 70. & 71. Garc. loc. cit. n. 36. ubi etiam, quòd illa duo bene stent simul, quòd beneficium vacet alio modo quam narrato, & tamen vacatio narrata possit justificari, saltè de facto; quia ille, ex cujus persona vacatio narratur, habebat possessionem seu jus aliquod in beneficio; præmissâ autem hujusmodi justificatione de facto intrat effectus dictæ clausulæ, nec attenditur contradictio, ita ut, qui fuit provisus tanquam de vacante per resignationem, non impediatur capere vacans per obitum ejusdem personæ, & è contra. Lott. n. 72. citans Rotam decis. 341. num. 2. l. 3. p. 3. divers. & decis. 309. n. 2. in recent. & Mohed. decis. 2. n. 1. de Offic. deleg. 5.

Denique dicta clausula simpliciter concepta, seu nullâ factâ mentione alicujus reservationis, non capit modum vacandi, ex quo resultat reservatio, & præcipuè reservatio major, nempe per obitum in curia. Lott. l. c. n. 76. citans Rebuff. in pr. in forma signaturæ. v. affectum. versu. 1. Simonet. de rescrip. q. 14. Mand. ad reg. 19. q. 17. & 8. Ro. de Falcon. de rescrip. q. 4. effectu 4. contra Sarnens. ad reg. de infirmis. q. 34. in principio. Paris. l. 8. q. 7. n. 131. & 132. adeòque ut & ipse modus vacationis comprehendatur ex stylo curiæ, adjicitur & adjici necesse est hanc simillimè clausulam: seu quovis alio modo, etiamsi ex illo quavis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausula, resultet. vel: non obstante quacunque reservatione, etiam clausula in corpore juris. Lott. n. 77. Barb. ad c. susceptum. n. 8. & 9. ubi tamen illud observandum, quòd ubi resultat reservatio ratione mensis, non possit capi vacatio per obitum, nisi facta sit expressa mentio de mensè, propter regulam mensium Lott. l. c. n. 70. citans Pureum. decis. 3. super reg. mensium. & Rotam decis. 309. n. 3. p. 2. recent. quòd si autem facta fuit mentio reservationis per dictam clausulam, seu quovis alio modo, absque eo, quòd adjiciantur cetera, venit omnis reservatio, seu vacatio omnis, qualiscunque demum ex ea resultet reservatio, præterquam vacatio apud Sedem seu in curia; quòd hæc specialem requirit mentionem. Garc. loc. cit. num. 27. & 28. citans Franc. in c. 2. de præb. in 6. Simonet. cit. q. 4. n. 15. & q. 73. n. 1. Gonz. gl. 13. à n. 55. contra Mand. qui vult venire etiam tunc vacationes apud Sedem: & Barb. loc. cit. n. 77. ubi remittens ad seipsum tr. de clausulis. claus. 162. simpliciter ait, quòd per dictam clausulam: vel quovis alio modo: veniat quoque vacatio apud Sedem, & per resignationem. Proceditque id (nimirum quòd factâ mentione reservationis per clausulam illam: vel quovis alio modo: veniat omnis reservatio) vel maxime, ubi adjicitur clausula: ac dispositioni Apostolica specialiter, vel aliâ generaliter reservatum existat: quæ clausula in literis Apostolicis apponitur, quando facta fuit mentio dispo-

dispositivè, id est, purè & determinatè alicujus reservationis, & non exprimitur detentor, seu intrusus; dum aliàs solùm dicitur ac dispositioni Apostolica specialiter reservatum existat. Garc. n. 30. & 31.

Questio 7. Qualiter verbum vacare usurpatum in hoc vel illo tempore comprehendat quoque alia tempora?

Respondeo primò: usurpatum in præsentibus, quandoque etiam comprehendit futurum; ita ut beneficium nunc vacans dicat etiam in futuro vacare, sive vacaturum, & comprehendatur his terminis beneficia vacatura. Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. n. 64. Et è contra usurpatum in futuro comprehendit & præsens, ita ut verbum vacabit capiat etiam beneficium vacans, sic v.g. ex quo beneficium vacat tempore datæ regulæ 8. ab illo puncto vacabit etiam in futurum, Gonz. n. 65. citans gl. in Clem. 1. de Concess. præb. v. notitia. Milium in repert. v. verbum futuri temporis. Felin. in c. ad hæc, de rescrip. n. 2. Old. conf. 310. n. 4. Item gl. 11. n. 50. & c. & sic verbum vacatura in materia reservationis capit tunc vacantia. Gonz. loc. cit. n. 66. item gl. 11. n. 52. citans Gloss. in cap. postquam. v. vacaturum. de præb. in 6. Gemin. Franc. & alios passim in cit. c. item Mand. in reg. 26. de vacaturis post promotionem. in proem. n. 3. & 4. Simonet. de reserv. q. 74. per tot. En. de Falcon. cod. tr. q. 4. effectu 13.

2. Secundò: usurpatum in futuro comprehendit quandoque præteritum, quemadmodum verbum erit interdum etiam præteritum, & non solùm tempus futurum demonstrat, juxta l. verbum erit. ff. de verb. signif. & ibidem Mand. & verbum oportebit tam præsens, quam futurum significat, juxta l. verbum oportebit. §. fin. cod. tit. Gonz. cit. n. 64. quamvis contrarium his, nimirum quòd verbum vacaturum non comprehendat & præsens vacans ex Put. decis. 48. n. 4. l. 13. tradere videatur Gonz. cit. gl. 11. n. 77. quare in his observandum, quòd ait cit. gl. in Clem. 1. de concess. præb. v. notitia, apud Gonz. cit. §. 5. proem. n. 67. nimirum ante omnia considerandam esse mentem Papæ, ut sub verbo futuri temporis comprehendatur præteritum vel præsens, vel non comprehendatur.

Questio 8. An vacatio de jure tantùm sufficiat ad hoc, ut beneficium provideri, & impetrari possit?

Respondeo primò: dum beneficium ipso jure vacat, ut ob promotionem vel ob crimen, potest illud statim (etiam ante sententiam declaratoriam criminis, & criminoso, vel promotio illud de facto adhuc occupante non citato; quia is jam amisit jus & titulum beneficii, quo ipso jure privatus est. Paris. loco paulò post cit. Pirh. ad rit. de Concess. præb. n. 27. citans Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 2. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 39.) tanquam vacuum impetrari & conferri. Lott. l. 3. q. 8. nu. 24. (ubi, quòd supposita vacatione de jure, plenitudo resultans ex possessione alterius de facto non habeatur in consideratione ad effectum, ut sustineatur, vel corruat gratia, citat pro hoc Mand. in addit. ad Lap. alleg. 16. n. 1.) Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 69. Rebuff. in pr. de modis amitt. benef. n. 52. Paris. l. 3. q. 1. n. 81. loquens de beneficii promoti ad Episcopatum. Gonz. gl. 15. n. 148. Garc. p. 11. c. 10. num. 23. Chok. ad reg. 8. n. 23. sic etiam patronus præsentare potest ad beneficium, quòd vacat de jure, licet

P. LENTON, Fori Benef. Tom. III.

non de facto. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 43. secus, si beneficiatus per sententiam est privandus AA. iidem. sed neque, dum ipso jure vacat beneficium, possessio conferri potest alteri, eo, qui ipso jure illo privatus est, non vocato. Gonz. cit. §. 1. num. 40. Pirh. l. c. citans Sanch. l. 2. Moral. c. 26. q. 10. n. 12. Chok. loc. cit. quòd ipsum tamen intelligendum esse tantùm de possessione coloratâ, ita ut si possessio colorata non sit, possessor talis vocandus non sit; eò quòd qui non habet possessionem coloratam, non censetur possessionem aliquam habere, quæ in jure illo modo consideretur, ait Lott. l. 3. q. 8. n. 25. & 26. Et si agitur de beneficio reservato (quo casu possessio intrusi notorie est decolorata propter decretum irritans) executor rectè procedit ad traditionem possessionis, tali intruso non vocato, & habetur illa possessio velut infecta pro vacua simpliciter. Lott. ibid. num. 33. citans Garc. p. 10. c. 1. n. 3.

Questio 9. An sola vacatio de facto sufficiat ad effectum reservationis, potissimum de qua loquitur regula 8?

Respondeo affirmativè Gonz. gl. 15. §. 1. n. 73. ac pro hoc assert plurima a n. 45. Primò decis. Rota 8. de Elect. in antiq. in qua resolutum, quòd reservatio facta de beneficio, quòd obtinet, seu possidere, & detinere pergit Titius, postquam illo ipso jure privatus, capiat dictum beneficium, ex quo de solo facto illud obtinet; eò quòd verba illa, quæ obtinet, nò solùm intelligantur de obtentione juris, sed etiam de sola obtentione facti; quemadmodum, dum mandatur interdicto supponi terra alicujus Domini, extenditur mandatum ad terram, quam Dominus ille tenet de facto, & non de jure, juxta Archidiacon. in c. sententia. n. 2. de sent. excommunicationis. in 6. Gonz. cit. n. 45. & 46. citans Simonet. de reserv. q. 5. n. 6. En. de Falcon. tr. eodem q. 4. principali effectu 18. Secundò: decis. Rota 12. apud Bisignet. de præb. n. 6. & 7. in antiq. in qua dicitur Papa declarasse, quòd si ipse reservaret, vel conferri mandaret beneficium, quòd obtinet Titius, non de jure, sed de solo facto, includatur in reservatione, quamvis de jure vacaret ex persona alterius. Gonz. n. 47. Tertio: quòd ad verificandam narrativam vacationis sufficiat, illam probare de solo facto, & quòd, ut Rota decis. 4. de permut. in novis, volenti permutare sufficiat probare, quòd compermutans beneficium possidebat de facto, & pro beneficiato reputabatur. Gonz. n. 49. & 51. Quarto: quòd in Clem. 1. ut live pend. probetur, quòd si duobus litigantibus super beneficio, uterque decedat, vacatio per obitum illius, qui decedit in possessione, nullâ habitâ distinctione, an bonum jus habuerit, attendatur. Gonz. n. 54. Quintò: quòd ad effectum, quòd quis possit conferre, præsentare & c. attendatur solùm, quis de facto possideat, non autem quis bonum jus habeat. Gonz. n. 57. Sextò: quòd verbum obtinere etiam verificetur in sola retentione de facto. Gonz. n. 58. similiter verbum vacant. verificetur in vacatione de facto, ut Gomez. Card. & c. apud Gonz. cit. n. 58. Et regula Cancellaria reservantes beneficia familiarium & officiarum Papæ locum habeant, & inter earum reservatio, licet verificetur vacatio de solo facto. Gonz. n. 59. citans Simonet. de reserv. q. 5. n. 4. 5. 6.

2. Atque ex his & similibus colligitur Gonz. n. 62. & 72. regulam 8. intelligendam etiam de vacatione de facto tantùm, cum binâ ratione limitatione:

A 3

Prima